

תיקוני עירובין

גליון שאלות הלכתיות

המתחדשות מידי שבוע בבדיקת העירובים השכונתיים

מוקד העירובין
בארץ הקודש
054-84-833-20

גליון מס' 184
חשוון תשע"ט

פתרון, להעמיד את הפח באופן שרובו משוך כלפי חוץ, ורק פחות מג' טפחים נמצא ממקום החוט ולפנים.

ג. צורת הפח המצוי היא, שיש בשפת העליונה בליטה של כמה סנטימטרים, שמשמשת להרמתו ולשמור על החוזק שלו. ויש לדון האם זה כגל המפסיק בין הלחי לחוט, שכתב המש"ב (סי' שס"ג ס"ק ק"ב) שהוא מבטל את הקשר בין הלחי לחוט. לגבי זה הורה אחד הרבנים שהבליטה אינה נחשבת כגג, אלא היא חלק מצורת הלחי, כיון שהיא מחוברת אל הלחי [שהוא כעת הפח]. ואינה בולטת הרבה אלא מעט.

ד. נידון נוסף שיש לדון מדין פתחי שימאי, לפי מה שהתבאר שהבליטה בשפתו נחשבת חלק מהלחי, כדי שלא תפסול אותו מדין גג, א"כ הלחי אינו ישר, אלא יש בו בליטה משמעותית. ובענין זה יש לדון מכמה סיבות, דבר ראשון משום שכך היא צורת הפח, והבליטה אינה כדבר הרוס או דבר שאינו מושלם. אמנם זה שהפח הוא דבר מושלם עם הבליטה, אינו מועיל, משום שאינו מושלם בשביל פתח, אלא בשביל לזרוק בו אשפה, וא"כ כלפי פתח י"ל שאינו עשוי כצורת הפתחים. וצ"ע. ולמעשה הורה אחד מרבני העירובים שניתן להשתמש בפח האשפה ללחי, וכאמור על פי זה היו משפחות שהשתמשו בפתרון זה, שפח האשפה של הבנין יהיה הלחי.

ה. אמנם יש לציין שבמקרה כזה צריך להשגיח שלא יזיזו את הפח ממקומו כל השבת, בפרט אם העמידו אותו סמוך למעבר, שיתכן שיפריע למישהו, [ועוד יש לדון שמחמת דיני מוקצה י"ל שאסור לטלטלו ואכמ"ל], לכן צריך לקשור את הפח לאותו מקום [ובפרט שצריך שהחוט יעבור מעליו בדיוק במקום מסוים, ואם יזוז חצי מטר ואפילו פחות כבר לא יהיה תחת החוט].

ו. יש לציין שהפחים הגדולים שעומדים על ארבעה גלגלים גדולים, יש בהם בעיה אחרת, שאם הם גבוהים מן הקרקע ג' טפחים, אינם כשרים מחמת דין מחיצה תלויה (שו"ע סי' שס"ג ס"ו).

עשיית "שימוש" ע"י הגליונות החדשים - "שואל ומשיב"
מתוך השאלות הרבות, היו דברים רבים שאפשר ללמוד מהם ולהחכים, להוסיף בידיעת דיני העירובין הלכה למעשה, וזו מטרתנו בגליונות אלו, להביא את הדינים כדי ללמוד מהם. אלא שבגליון זה איננו יכולים להביא אפילו עשרית מהשאלות, מקוצר המקום ומגודל האריכות. ולכן אנו מביאים בכל שבוע מספר נושאים מיוחדים שנבחרו מתוך המגוון הרחב. אך מכיון שגם בדברים הפשוטים יש הרבה מה ללמוד, ואדברה דוקא בדברים הפשוטים, שהם יותר מצויים, ניתן לרכוש את הידע המעשי, לדעת להבין איזה הלכות נוגעות לכל מקרה, וכיצד מכשירים כל מקרה בפתרונות יצירתיים והלכתיים. לכן מן הראוי להביאם בשלימותם.

פעמים רבות ביקשו האברכים איך ניתן לעשות "שימוש" בלימוד המעשי של עירובין, הסיוורים בשטח הם ארוכים וקשים לאברך מן השורה, ובכל זאת רצונם עז למצוא דרך ללמוד את החלק המעשי.

זמן רב חיפשנו פתרון לדבר זה, איך נוכל להביא את השאלות בצורה מעשית ומוחשית כמו שהן נשאלות, שכל אחד יוכל לעורר בעצמו את ההבחנה וההכרעה בדינים המעשיים. בחודש זה התחלנו בס"ד מערכת חדשה של גליונות מיוחדים, בשם "שואל ומשיב", הכוללים מגוון של שאלות מתוך השאלות שהגיעו למוקד העירובין באותו שבוע, חלקם דברים יסודיים שצריך לבאר את גדר ההלכה השייכים להם, וחלקם דברים מיוחדים שיש בהם צורך בשיקול הדעת של הרבנים הבקיאים בהלכות אלו, לדעת לדמות אותם לדינים דומים, ולהכריע בהם בנושאים שאינם מפורשים.

בעריכת גליונות שואל ומשיב, נקטנו בצורה מתומצתת וקצרה, אחרת מגליונות "תיקוני עירובין", כדי להתמקד בלימוד המעשי והעיוני, בכל גליון יש כעשרה שאלות שנבחרו מתוך השאלות שהיו באותו שבוע, ובכל שאלה יש לדון במגוון נושאים.

ביצד מקיימים בסוכות את ההנהגה להימנע מלטלטל

בסייעתא דשמיא אנו זוכים שוב לחזור ולהמשיך בהוצאת הגליונות "תיקוני עירובין", העוסקים בביאור וליבון דיני העירובים, בהלכה ובמעשה. לאחר ימי החגים של תשרי יש הרבה סיפורים חדשים והלכות שהתחדשו בימים אלו, מעירובים נוספים שנבדקו, ומעירובים שנבנו, ובעיקר מהציבור שטרח ועמל בעצמו בעשיית עירובים פרטיים רבים.

בשנה זו גדלה מאוד המודעות לנושא העירובים, ומשפחות רבות למדו להכיר את הדינים הבסיסיים של העירובים, ואת הצורה שבה נעשה העירוב בזמנינו, ומתוך כך התעוררו מעצמם להכיר את המציאות, שיש מקומות שכשרות העירוב אינה מספיקה בשביל לסמוך לטלטל, והנהיגו לעצמם להימנע מלטלטל. חלקם נמנעים לגמרי, וחלקם נמנעים כשאפשר ומקילים בשעת הדחק, וכמובן הכל תלוי בכל מקום לגופו, ואין לדמות עירוב אחד לחבירו, אלא אם התבררה רמת כשרותם.

במשך השנה אדם יכול בקלות להימנע מלטלטל, אבל בימי חג הסוכות רבים עושים סוכה בחצר, ואז מוכרחים לקחת את המאכלים והכלים מהבית אל הסוכה. וביום השבת שחל בתוך המועד, הרי יש בזה איסור הוצאה וטלטול אם אין עירוב מהודר. אותם אנשים שקיבלו להתחזק בנושא, עמדו מול בעיה גדולה, מה לעשות כעת בשבת של חג הסוכות, [וכן ביו"ט, בהחזרת הכלים כאשר הטלטול שלא לצורך].

כיצד יוכלו לקחת דברים מביתם לסוכה. האם ח"ו צריכים לחרוג מהקבלה הטובה שקיבלו על עצמם.

אבל מי כעמך ישראל, שאינם נבהלים מכל קושי, וגם בימים של ערב חג הסוכות, שכל אחד טרוד בהכנות לחג, בד' מינים ובסוכה ובשאר צרכי שמחת החג, משפחות רבות הוסיפו ועמלו בעשיית העירוב המהודר לחצר. למצוא דברים מתאימים לעמודים, ללחיים, לקשור את החוט במקום טוב, למתוח כראוי.

ומתוך כך הגיעו למוקד העירוב מאות שאלות, עם הרבה רעיונות יצירתיים, שבכל אחד מהם היה צריך להשקיע מחשבה וידע, לדעת איזה הלכות נוגעות לכל מקרה, ומה הדין של כל דבר. מה הדין של לחי מפח אשפה, ומה הדין בקרטון גדול שמעמיד ליד הסוכה. במוקד העירוב השתדלו גם כן לעזור במציאת פתרונות קלים לכל הפונים, עם כל סוגי הבעיות ההלכתיות, כיצד ניתן להתגבר עליהם, ולהגיע למצב שיהיה עירוב מהודר כראוי.

כמה דינים בכשרותו של פח אשפה ללחי

במאמר זה נעמוד על אחת מהדוגמאות שהוזכרה לעיל, שהיו משפחות שהשתמשו בה למעשה, האם אפשר להשתמש בפח האשפה הירוק המצוי כיום בבנינים, שישמש ללחי של צורת הפתח. השואל שאל בלי לפרט מה הבעיה, מכיון שאינו בקי בהלכות עירובין, וגם אין אף ספר שכותב דין כזה, הוא צריך קודם כל לדעת מחמת איזה נושא יש שאלה בפח, ולכן הוא מתקשר למוקד העירוב, שיאמר לו את כל מה שהוא צריך לדעת בנוגע לפח האשפה, כולל מה צריך לשאול ולבדוק.

ונהנה בשאלה זו יש כמה נושאים. א. מצד גובה הפח, הוא גבוה י' טפחים גם לשיעור חז"א.

ב. מצד רוחב הפח, הוא רחב יותר מלחי רגיל, ורחבו בצד אחד כחצי מטר, ובצד אחר כשמונים ס"מ. ובענין זה מקפידים על מש"כ החזו"א (סי' ע' ס"ק י"ח בהערה) שהלחי לא יבלוט ממקום החוט ולפנים ג' או ד' טפחים. משום דאפשר דהוי פתחי שימאי. ולכן צריך להקפיד שהלחי לא יהיה רחב מאוד כלפי פנים [לשטח המוקף לעירוב]. ולגבי זה יש

פתח לשכנים שלא יזיזו את הפתח מהמקום

לחילי קרטון שקשור בחצר לשמש ללחיים

דאב הפח בעיר ללחי

כמו כן בשיעורים אלו יש אפשרות רבה להרחיב כל אחד בעצמו, ולדון בשאלות, כיון שמטבע הדברים באים לידי שאלות הלכתיות שאינן מוכרעות כל כך, ויש בזה תועלת גדולה ללומדים, בבחינת "תן לחכם, ויחכם עוד". לתועלת הציבור, השיעור יוקלט בעז"ה במערכת "קול הלשון" בזמן השיעור (בשיעורים חיים), וכן יהיה ניתן להגיע אליו גם דרך המערכת השעורים המוקלטים, במספרים דלהלן.

הודעה משמחת

נפתח בס"ד שיעור יומי בהלכות העירובין המצוינות בזמנינו
השיעור ידון בשאלות אקטואליות
שהגיעו באותם ימים ל"מוקד העירוב"
השיעור ימסר ע"י הרה"ג משה אנגלרד שליט"א
בימים א-ה, בשעה 8:45 בבוקר (במשך 20-15 דקות)
ניתן להאזין לשיעורדים ע"י "קול הלשון",
בשיעורים חיים בזמן השיעור
וכן במוקלטים לפי המספרים
03-6171111-1-3-3-52

רשימת השיעורים הנמצאים כעת במערכת

1. דיני עשיית העירובים בזמנינו (פתיחה)
2. עירוב חצרות באהלים שנעשו לשבת אחת.
3. טלטול בבית החולים בתוך המחלקות.
4. דין צורת הפתח של עירוב שעובר מעליה חוט חשמל.
5. דיני עירוב חצרות ביום הכיפורים.
6. שאלות בדיני צורת הפתח.
7. האם השכנים בבנין אוסרים את העירוב הפרטי שעושה אדם מבית לסוכה.
8. פתרונות לטלטל מהבית לסוכה, ודין הסוכה לגבי טלטול.
9. דיני סוכות הבנויות תחת צורת הפתח.
10. דין לחי על דופן הסוכה, דיני גג המפסיק.
11. בהגדרת מומר לחלל שבת לעירוב, כשמחלל שבת בדבר אחר.
12. דין פועלים שהיה בשבת באתר בניה בשטח העירוב.
13. האם צריך עירוב לקבוצה שנמצאת במתחם או בבית מלון.
14. דין עמודים עקומים בכשרות העירוב.
15. דין ערימת חול ליד העמוד והלחי, והשלמה לעמודים עקומים.
16. פירצות בגדר הביטחון שביישוב, ודין עומד מרובה מכון.

בשבוע זה נסתלק מעימנו המחנך המיוחד
 מנהל ת"ת "אור זורח" במשך עשרות שנים
 הגאון רבי **יאיר** ב"ר יצחק דויד ז"ל וצ"ל

שמוסר עצמו לחינוך ולכשרות ולכל דבר שבהלכה
 לקיימו בדקדוק ובידידות שמים שהורה
 במיוחד בנושא העירובים השכונתיים
 שהיה מכתת רגליו לכל מקום ללמוד לעשות את העירובים כהלכה
 והרף נפשו לתקן את העירובים בעצמו, שלא על מנת לקבל פרס
 המציא את מכשיר המדידה הראשון לבדיקת מקום הלחיים
 והתחיל את עשיית העירובים השכונתיים בעיר בני ברק
דברים לזכרו יבואו בעז"ה בגליון הבא
 ת. נ. צ. ב. ה.

כמו"כ לא הבאנו את ההכרעה בכל נושא, כדי שלא נצטרך להאריך בכל התנאים שיכולים לגרום שינוי בהכרעת הדין. ואדרבה, הרי זה בבחינת "תן לחכם, ויחכם", כדי שהאברכים ה"ח יוסיפו ויעיינו בדברי ההלכות. בחודש תשרי יצאו לאור בס"ד ארבעה גליונות ובהם כחמישים שאלות מעשיות ממגוון רב של הלכות. כולל גם שאלות בהלכות דפנות הסוכה. בכל שאלה מפורטת אחריה, איזה דינים שייכים בה, מה הם המקורות המפורשים, ובמה יש לדון במקרה כזה בספקות שאינם מפורשים. על מנת שהמעיינים יוכלו בקלות לפלפל בהם.

גליונות אלו אינם מופצים בצורה מודפסת, מחמת חוסר תקציב. אלא ניתן לקבלם במייל בלבד, ע"י שליחת בקשה לקבלתם. [המנויים לגליון תיקוני עירובין, אינם צריכים בקשה נפרדת].

להצטרפות לקבלת גליון "שואל ומשיב"

שלח בקשה למייל a83320@gmail.com

חדש!

ניתן לשלוח תשובות לשאלות מגליונות אלו,
 למייל חדש בכתובת T83320@GMAIL.COM

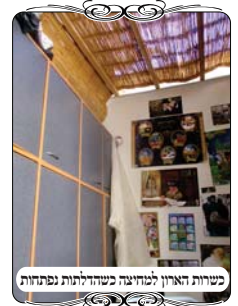
התשובות ייבדקו בל"ג,

אך ללא התחייבות להשיב לשולחי התשובות.

דין מחיצה מארון, מתוך הגליון החדש "שואל ומשיב"
 נצרך כאן שאלה אחת, מתוך הגליונות שיצאו בחודש זה, שנכתבה בצורה מתומצתת, וכוללת כמה דברים שיש ללמוד ולדון בהם.

שאלה, האם ארון בגדים שיש בו מדפים, יכול לשמש מחיצה לסוכה גם כאשר הארון פתוח, או שצריך להקפיד שהארון יהיה סגור?

ביאור השאלה, כיון שהמחיצה היא הצד הפונה לפניו לסוכה, לא ניתן להתחשב רק בזופן האחורית של הארון, אלא צריך לדון אותה כפי שהיא נראית כלפי פנים, ובצד הפנימי מדפי הארון יוצרים שהמחיצה מזוגזגת יותר מג' טפחים, וא"כ היא דומה למי שיש לו מחיצה של תשע טפחים וחקק להשלימה לי, ומבואר בגמ' ובשו"ע שדופן החקיקה צריכה להיות תוך ג' טפחים, וכיון שהמדף בולט יותר מג' טפחים אי אפשר לצרף את החלק של המחיצה שמתחת המדף, לחלק העליון.

אך יש לדון שבדין של חקק, החלק העליון שממשיך את הדופן רחוק מהחלק התחתון, וצריך לצרף דברים רחוקים יותר מג' טפחים, משא"כ במדף הרי החלק התחתון עם החלק העליון שמעל המדף שהוא

המשך של המחיצה, סמוכים מאוד [ששניהם בדופן האחורית], רק יש באמצע דבר בולט שהוא המדף, ואולי לא צריך להתחשב בו. בפשטות צריך להגיע לדין לבד בין מה שמעל המדף למה שמתחתיו, [כי במקום של עובי המדף אין לגב הארון דין מחיצה, כי סתום לפניו]. וא"כ השאלה אם יש לבד בדבר ממשי, שנחלקו בו הראשונים.

עוד יש בעיה להחשיב את גב הארון לדופן, כי אין חלל י' טפחים סמוך לדופן. ועי' בזה בראשונים בסוכה דף ז: בדין חקק, בחילוק בין שבת לסוכה, דבסוכה צריך דופן, או דופן לי'.

שאלה זו היתה ידועה לגבי כיוור שקבוע בקיר המרפסת באמצע דופן הסוכה, וצ"ע מה מורים בה.

עוד יש לדון אם אפשר להחשיב את הקיר שמאחורי הארון שהוא יהיה דופן לסוכה, והארון יחשב ככלי שאינו מבטל את השטח ואת המחיצה, [עם דופן עקומה מהקיר והתקרה], או שמא הארון קבוע מידי בשביל להחשב ככלי.

שיעור יומי קצר - בהלכות עירובין למעשה

דבר נוסף ומיוחד התחיל בס"ד בחודש האחרון, "שיעור יומי בעירובין", על שאלות אקטואליות, ונושאים הלכתיים מענינים שנוהגים בזמנינו. השיעור נמסר בעז"ה בצורה המתאימה גם למי שלא עסק בלימוד עירובין, וכולל הסבר גם על יסודות הדינים. אך יחד עם זה, יש בו תועלת גדולה גם למי שכבר עסק בלימוד עירובין, ואף למשתתפי חבורת האברכים ללימוד עירובין, שעוסקים כל שבוע בלימוד ההלכות המצוינות בזמנינו, יש בו דינים נוספים ומקרים חדשים, שאין בית המדרש בלי חידוש.

בשיעורים אלו יש ג"כ את התועלת שהוזכרה לעיל, שמתייחסים למקרה שאירע, וצריך לחשב את מכלול ההלכות הנוגעות אליו. ובהרבה מקרים זה כולל מגוון של הלכות, שע"י השאלות שבאות למעשה, שמים לב לפרטים קטנים משנים את כל הדין.

לברורים בנושאי עירובין, וכן לתרומות וסיוע בהפצת הגליון:

מוקד העירוב השכונתי
 קו מידע הלכתי ומידע אקטואלי על גבולות העירוב השכונתיים

ניתן לקבל את העלון במייל כשר, לשלוח בקשה ל- A83320@GMAIL.COM